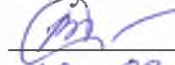

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор закладу вищої освіти
з науково-педагогічної роботи

 Володимир ХОДОРОВСЬКИЙ
29 08 2025 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СОЦІАЛЬНА МЕДИЦИНА, ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я»**

рівень вищої освіти – другий (магістерський)

галузь знань – 22 Охорона здоров'я

спеціальність – 222 Медицина

факультет – медичний, медико-фармацевтичний

курс навчання – III, IV

кафедра – соціальної медицини та організації охорони здоров'я

Робоча програма навчальної дисципліни «Соціальна медицина, громадське здоров'я» розроблена відповідно до Стандарту вищої освіти України зі спеціальності 222 Медицина галузі знань 22 Охорона здоров'я для другого (магістерського) рівня вищої освіти, освітньо-професійної програми «Медицина» зі спеціальності 222 Медицина галузі знань 22 Охорона здоров'я для другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Розробники робочої програми:

Навчук І.В. – к.мед.н., доцент, завідувач кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я.

Бідучак А.С. – д.мед.н., доцент закладу вищої освіти кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я.

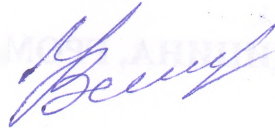
Власик Л.Й. – PhD, доцент закладу вищої освіти кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я.

Чорненька Ж.А. – к.мед.н., доцент закладу вищої освіти кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я.

Ясинська Е.Ц. – к.мед.н., доцент закладу вищої освіти кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри соціальної медицини та організації охорони здоров'я 26 серпня 2025 року, протокол № 2.

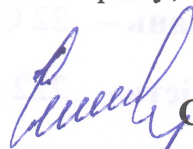
Завідувач кафедри

Ігор НАВЧУК

Робочу програму схвалено на засіданні предметної методичної комісії з дисциплін гігієнічного профілю 27 серпня 2025 року, протокол №1.

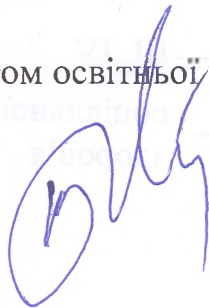
Голова предметної методичної комісії

Святослав ДЕЙНЕКА

Робочу програму погоджено гарантом освітньої програми

Гарант освітньої програми

Тарас КМЕТЬ

ВСТУП

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Навчальна дисципліна «Соціальна медицина, громадське здоров'я» передбачає опанування:

- біостатистики, що передбачає визначення та аналіз основних біостатистичних показників та критеріїв на принципах доказової медицини;
- громадського здоров'я населення на основі аналізу комплексу медичних показників: демографічних, захворюваності, інвалідності, фізичного розвитку;
- соціальна медицина як основа управління системою охорони здоров'я.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є сучасні принципи доказової медицини, теоретичні та методичні основи біостатистики, закономірності здоров'я населення, система громадського здоров'я.

Міждисциплінарні зв'язки:

Пререквізити (перелік навчальних дисциплін на яких базується вивчення даної дисципліни)	Постреквізити (перелік навчальних дисциплін для яких закладається основа в результаті вивчення даної дисципліни)
Українська мова (за професійним спрямуванням). Англійська мова (за професійним спрямуванням). Академічна доброчесність та механізми протидії корупції. Медична інформатика. Гігієна та екологія.	Епідеміологія та принципи доказової медицини. Організація та економіка охорони здоров'я. Загальна практика (сімейна медицина). Основи організації медичного забезпечення населення і військ. Екстрена та невідкладна медична допомога.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є оволодіння необхідними знаннями, навичками і набуття компетентностей щодо дослідження, аналізу та оцінки показників здоров'я населення, організації, ресурсного забезпечення та діяльності системи охорони здоров'я, розробки з позицій доказової медицини рекомендацій з попередження і усунення шкідливого впливу чинників на здоров'я та удосконалення організації медичної допомоги населенню і системи громадського здоров'я.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- засвоєння теоретичних основ біостатистики;
- ознайомлення з методиками визначення та аналізу основних біостатистичних показників та критеріїв;
- засвоєння методичних та теоретичних основ формування статистичних сукупностей для їх подальшого адекватного аналізу;
- засвоєння методів визначення, аналізу та оцінки основних показників популяційного здоров'я за окремими критеріями та у взаємозв'язку з чинниками, що на нього впливають;
- засвоєння закономірностей і особливостей формування популяційного здоров'я;
- опанування сучасних принципів доказової медицини;
- засвоєння принципів розробки заходів задля збереження і зміцнення здоров'я населення та окремих його контингентів;
- засвоєння теоретичних основ та правових засад системи охорони здоров'я, її функцій та стратегічних напрямів розвитку;
- засвоєння засад, напрямів, завдань системи громадського здоров'я.

1.3 Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна.

1.3.1. Згідно з вимогами стандарту вищої освіти та освітньо-професійної програми дисципліна забезпечує набуття здобувачами вищої освіти таких **компетентностей**:

– **інтегральна:**

здатність розв'язувати складні задачі, у тому числі дослідницького та інноваційного характеру у сфері медицини. Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії;

– **загальні:**

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 4. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.

ЗК 5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 7. Здатність працювати в команді.

ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК 10. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.

ЗК 11. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 12. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

ЗК 13. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.

ЗК 14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів не доброчесності;

– **спеціальні (фахові):**

ФК 6. Здатність до визначення принципів та характеру лікування та профілактики захворювань.

ФК 11. Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності, включаючи систему раннього втручання.

ФК 13. Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів.

ФК 15. Здатність до проведення експертизи працездатності.

ФК 16. Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм.

ФК 17. Здатність до оцінювання впливу навколишнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції.

ФК 18. Здатність до проведення аналізу діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я, забезпечення якості медичної допомоги і підвищення ефективності використання медичних ресурсів.

ФК 19. Здатність до організації та інтеграції надання медичної допомоги населенню та проведення маркетингу медичних послуг.

ФК 20. Здатність до проведення епідеміологічних та медико-статистичних досліджень здоров'я населення; обробки соціальної, економічної та медичної інформації.

ФК 21. Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ФК 22. Здатність управляти робочими процесами у сфері охорони здоров'я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів

ФК 23. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері охорони здоров'я.

ФК 24. Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами.

ФК 25. Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.

Деталізація компетентностей відповідно до дескрипторів Національної рамки кваліфікацій у формі «Матриці компетентностей».

Матриця компетентностей

№	Компетентність	Знання	Уміння/ навички	Комунікація	Автономія та відповідальність
<i>Загальні компетентності</i>					
1.	ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	Знати особливості пізнавальної діяльності людини, спрямованої на розкриття загальних, істотних зв'язків і співвідношень речей на достатньому рівні.	Вміти пізнавати нові зв'язки й відношення об'єктів, розширяти і поглиблювати свої знання про них; аналізувати і синтезувати утворені поняття шляхом суджень, міркувань, умовиводів.	Набути комунікативного досвіду в процесі адекватного сприйняття і розуміння змісту повідомлень.	Вміти створювати власне монологічне висловлювання відповідно до отриманої інформації.
2.	ЗК 2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	Знати особливості професійної діяльності лікаря	Розв'язання складних непередбачуваних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір методів та інструментальних засобів, застосування інноваційних підходів	Донесення до фахівців і нефаківців інформації, ідей, проблем, рішень та власного досвіду в галузі професійної діяльності	Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності
3.	ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	Мати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності	Вміти інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі і проблеми, які виникають у професійній діяльності	Зрозуміле і недвозначне донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефаківців, зокрема до	Нести відповідальність за прийняття рішень нових стратегічних підходів у практичних ситуаціях

				осіб, які навчаються	
4.	ЗК 4. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.	Знати основи бібліографічного пошуку. Перелік наукометричних баз та їх значущість. Провідні інформаційні ресурси для пошуку інформації. Сучасні інформаційні технології.	Вміти використовувати сучасні інформаційні технології для пошуку та обробки інформації. Проводити інформаційний пошук. Аналізувати та адекватно трактувати дані з іншомовних джерел інформації наукових даних	Використовувати інформаційні та комунікаційні технології для пошуку та обробки інформації. Вести дискусію в сфері аналізу інформативності даних	Відповідати за адекватну оцінку та трактування отриманих у результаті пошуку даних
5.	ЗК 5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.	Здатність працювати автономно, виявляти вміння та ставити і вирішувати проблеми, керуючись громадськими правами, обов'язками з безперервним вдосконаленням професійного рівня	Вміти використовувати знання для адаптації та дії в новій ситуації	Встановлювати відповідні зв'язки для досягнення цілей	Нести відповідальність за якість виконання професійних завдань в новій ситуації
6.	ЗК 6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.	Критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань	Здатність інтегрувати знання та розв'язувати складні задачі у широких або мультидисциплінарних контекстах	Зрозуміле і недвозначне донесення власних знань, висновків та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема, до осіб, які навчаються	Відповідальність за внесок до професійних знань і практики та/або оцінювання результатів діяльності команд та колективів. Здатність продовжувати навчання з високим ступенем автономії
7.	ЗК 7. Здатність працювати в	Знати тактики та стратегії	Вміти приймати обґрунтоване	Використовувати стратегії	Нести відповідальність

	команді	спілкування, закони та способи комунікативної поведінки	рішення, обирати способи та стратегії спілкування для забезпечення ефективної командної роботи	спілкування та навички міжособистісної взаємодії	ть за вибір та тактику (способу) комунікації
8.	ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії.	Знати способи міжособистісної взаємодії.	Розв'язання складних непередбачуване задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір методів та інструментальних засобів, застосування інноваційних підходів	Донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень та власного досвіду в галузі професійної діяльності	Нести відповідальність за безперервний розвиток професійних знань та вмінь
9.	ЗК 10. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.	Мати необхідні знання в галузі інформаційних технологій, що застосовуються у професійній діяльності	Вміти використовувати інформаційні технології у професійній галузі для пошуку, опрацювання аналізу нової інформації з різних джерел та різними мовами	Використовувати інформаційні технології у професійній діяльності	Нести відповідальність за безперервний розвиток професійних знань та вмінь
10.	ЗК 11. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.	Мати глибокі знання із структури професійної діяльності.	Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань.	Здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію у професійній діяльності	Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності
11.	ЗК 12. Визначеність і наполегливість щодо	Критичне осмислення проблем у навчанні та/або	Розв'язання складних задач і проблем, що потребує	Зрозуміле і недвозначне донесення власних	Відповідальність за розвиток професійного

	поставлених завдань і взятих обов'язків.	професійній діяльності та на межі предметних галузей	оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог	висновків, а також знань та пояснень, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються	знання і практик, оцінку стратегічного розвитку команди
12.	ЗК13. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.	Знати гендерні проблеми та рівність прав й можливостей реалізувати свої права	Здатність адекватно оцінювати ситуації гендерної нерівності	Вміти виявити гендерну проблему та ефективно комунікувати за принципом рівності прав	Нести відповідальність за гендерно компетентну поведінку в процесі професійної діяльності
13.	ЗК 14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	Знати свої права і обов'язки як члена суспільства	Вміти реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства	Реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства	Відповідати за якісне виконання своїх обов'язків як члена суспільства
14.	ЗК 16. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності	Знати основи запобігання корупції, суспільної та академічної доброчесності на рівні, необхідному для формування нетерпимості до корупції та проявів недоброчесної поведінки серед здобувачів освіти та вміти	Опановувати заходи, спрямовані на запобігання і протидію корупції	Аналізувати умови і причини вчинення адміністративних правопорушень, пов'язаних з корупцією, визначати шляхи їх усунення	Нести відповідальності за адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією

		застосовувати їх професійній діяльності			
Спеціальні (фахові) компетентності					
1.	ФК 6. Здатність до визначення принципів та характеру лікування та профілактики захворювань.	Мати спеціалізовані знання алгоритмів та стандартних схем лікування захворювань (за списком 2)	Вміти визначати принципи та характер лікування захворювання (за списком 2).	Формувати та донести до пацієнта та фахівців власні висновки щодо принципів та характеру лікування (за списком 2).	Нести відповідальність за прийняття рішення щодо принципів та характеру лікування захворювання (за списком 2).
2.	ФК 11. Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності, включаючи систему раннього втручання.	Мати спеціалізовані знання з медичних проблем	Вміти розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності	Обґрунтовано вирішувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах	Нести відповідальність за розв'язання медичних проблем у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності
3.	ФК 13. Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів.	Знати принципи та системи планування та проведення профілактичних та протиепідемічних заходів в типових умовах та в умовах епідемічного неблагополуччя	Вміти організовувати проведення профілактичних та протиепідемічних заходів	Інформувати населення, керівників відповідних установ та підприємств щодо своєчасного проведення профілактичних та протиепідемічних заходів	Нести відповідальність за якісний аналіз показників захворюваності населення, своєчасне проведення відповідних профілактичних та протиепідемічних заходів
4.	ФК 15. Здатність до проведення експертизи працездатності.	Знати систему офіційного документообігу в професійній роботі лікаря,	Вміти обробляти інформацію та проводити аналіз отриманої інформації щодо	Отримувати необхідну інформацію з визначеного джерела та на	Нести відповідальність за повноту та якість аналізу

		включаючи основні положення роботи ЛКК.	непрацездатного населення відповідно клінічному діагнозу	підставі її аналізувати, реагувати та формувати відповідні висновки.	інформації та висновків на підставі медичного аналізу ЛКК.
5.	ФК 16. Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм.	Знати систему офіційного документообігу в професійній роботі лікаря, включаючи сучасні комп'ютерні інформаційні технології.	Вміти визначати джерело та місце знаходження потрібної інформації в залежності від її типу. Вміти обробляти інформацію та проводити аналіз отриманої інформації	Отримувати необхідну інформацію з визначеного джерела та на підставі її аналізу формувати відповідні висновки.	Нести відповідальність за повноту та якість аналізу інформації та висновків на підставі її аналізу.
6.	ФК 17. Здатність до оцінювання впливу навколишнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції.	Знати основні фактори впливу навколишнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції	Вміти визначати вплив факторів навколишнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я індивідуума, сім'ї, популяції	Встановлювати зв'язки із суб'єктами практичної діяльності	Нести відповідальність за якість виконання професійних завдань в новій ситуації
7.	ФК 18.Здатність до проведення аналізу діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я, забезпечення якості медичної допомоги і підвищення ефективності використання медичних ресурсів.	Знати систему роботи та діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я, аспектів надання якісної медичної допомоги кагортам населення.	Вміти визначати покази надання якісної, ургентної медичної допомоги, а також підвищення ефективності використання медичних ресурсів	Отримувати необхідну інформацію при проведенні аналізу діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я, проведення заходів щодо забезпечення якості медичної допомоги і підвищення ефективності використання медичних ресурсів	Нести відповідальність за повноту та якість проведення аналізу діяльності лікаря, попередження негативних наслідків та клінічних ситуацій в даній роботі.
8.	ФК 19. Здатність	Знати принципи	Вміти визначати	Використовув	Відповідати за

	до організації та інтеграції надання медичної допомоги населенню та проведення маркетингу медичних послуг.	системи та організації надання допомоги дитячому населенню	положення та напрямки роботи проведення маркетингу медичних послуг.	ати вміння та навички організації та інтеграції надання медичної допомоги дитячому населенню.	основний напрямок роботи системи організації та інтеграції допомоги дитячому населення, використовуючи маркетинг медичних послуг в конкретній ситуації.
9.	ФК 20. Здатність до проведення епідеміологічних та медико-статистичних досліджень здоров'я населення; обробки соціальної, економічної та медичної інформації.	Знати систему офіційного документообігу в професійній роботі лікаря – епідеміолога, аспекти статистичних досліджень здоров'я населення	Вміти визначити джерело обробки державної, соціальної, економічної та медичної інформації, а також вміти провести епідеміологічний та статистичний аналіз відповідної кагорти населення.	Отримувати необхідну інформацію з визначеного джерела та на підставі її аналізу формувати відповідні висновки.	Нести відповідальність за повноту та якість статистичного аналізу інформації та висновків на підставі аналізу медичної інформації.
10.	ФК 21. Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.	Мати спеціалізовані знання з проблем охорони здоров'я	Вміти застосовувати отримані знання з медичних проблем	Здатність донести до пацієнтів, членів їх родин, колег свою професійну позицію	Нести відповідальність за надану інформацію з проблем охорони здоров'я
11.	ФК 22. Здатність управляти робочими процесами у сфері охорони здоров'я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних	Критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань.	Здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної	Зрозуміле і недвозначне донесення власних знань, висновки та аргументації до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.	Відповідальність за внесок до професійного знання і практики та/або оцінювання результатів діяльності команд та колективів.

	підходів		відповідальності.		
12.	ФК 23. Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері охорони здоров'я.	Критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань.	Здатність розв'язувати проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.	Використання іноземних мов у професійній діяльності.	Використання іноземних мов у професійній діяльності.
13.	ФК 24. Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами.	Знати основи етики та деонтології	Вміти застосовувати етичні та деонтологічні норми і принципи у професійній діяльності	Здатність донести до пацієнтів, членів їх родин, колег свою професійну позицію	Нести відповідальність щодо виконання етичних та деонтологічних норм і принципів у професійній діяльності
14.	ФК 25. Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.	Здатність працювати автономно, виявляти вміння та ставити і вирішувати проблеми, керуючись громадськими правами, обов'язками з безперервним вдосконаленням професійного рівня	Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань	Навички проведення безпечної діяльності, здатність оцінювати та забезпечувати якість проведених робіт	Нести відповідальність за якість виконання професійних завдань

1.3.2. Згідно з вимогами стандарту вищої освіти та освітньо-професійної програми дисципліна забезпечує формування таких **програмних результатів навчання (ПРН)**:

ПРН 1. Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.

ПРН 3. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем, включаючи систему раннього втручання.

ПРН 16. Формувати раціональні медичні маршрути пацієнтів; організовувати взаємодію з колегами в своєму та інших закладах, організаціях та установах; застосовувати інструменти просування медичних послуг на ринку, на підставі аналізу потреб населення, в умовах функціонування закладу охорони здоров'я, його підрозділу, в конкурентному середовищі.

ПРН 18. Визначати стан функціонування та обмежень життєдіяльності особи та тривалість непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини, тощо. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів.

ПРН 19. Планувати та втілювати систему протиепідемічних та профілактичних заходів, щодо виникнення та розповсюдження захворювань серед населення.

ПРН 20. Аналізувати епідеміологічний стан та проводити заходи масової й індивідуальної, загальної та локальної профілактики інфекційних захворювань.

ПРН 21. Відшуковувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.

ПРН 22. Застосовувати сучасні цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення, статистичні методи аналізу даних для розв'язання складних задач охорони здоров'я.

ПРН 23. Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я людини для оцінки стану захворюваності населення.

ПРН 25. Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців.

ПРН 26. Управляти робочими процесами у сфері охорони здоров'я, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів, організовувати роботу та професійний розвиток персоналу з урахуванням набутих навиків ефективної роботи в команді, позицій лідерства, належної якості, доступності і справедливості, забезпечення надання інтегрованої медичної допомоги.

ПРН 28. Приймати ефективні рішення з проблем охорони здоров'я, оцінювати потрібні ресурси, враховувати соціальні, економічні та етичні наслідки.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

Знати:

- визначення біостатистики як навчальної дисципліни та її ролі в системі доказової медицини;
- теоретичні та методичні основи біостатистики;
- основні організаційні елементи статистичного дослідження, його методичні та практичні аспекти;
- основні підходи та показники для характеристики статистичних сукупностей та оцінки даних в динаміці;
- методичні основи та критерії вибору основних адекватних методів аналізу для перевірки статистичних гіпотез;
- теоретичні основи, сучасні принципи та правові засади охорони здоров'я;
- визначення соціальної медицини та організації охорони здоров'я як науки та предмету викладання, її значення для практики охорони здоров'я;
- історію розвитку охорони здоров'я, етапи її становлення;
- визначення демографії, її складові частини;
- методи вивчення захворюваності, її види.

Уміти:

- оцінювати та аналізувати статистичні показники та параметри статистичних сукупностей.
- набути умінь та навичок формування статистичних гіпотез;
- аналізувати та оцінювати статистичні моделі за їх основними характеристиками, показниками;
- набути практичних знань, умінь та навичок використання прикладних методів біостатистики для аналізу даних;

- оволодіти теоретичними та методичними основами аналізу статистичних результатів, їх оцінки та описання з метою формування обґрунтованих висновків;
- визначати та аналізувати основні показники громадського здоров'я у взаємозв'язку з чинниками, що на нього впливають;
- заповнювати облікові документи для вивчення природного руху населення;
- заповнювати облікові документи для реєстрації окремих видів захворюваності;
- визначати та аналізувати показники захворюваності: загальної, інфекційної, важливої неепідемічної, госпіталізованої.

Демонструвати:

- володіння методикою застосування стандартів медичних технологій у практичній діяльності;
- вплив несприятливих чинників на стан здоров'я населення, (індивідуальне, сімейне, популяційне) в умовах медичного закладу за стандартними методиками, оцінювати ризик.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 5 кредитів ЄКТС, 150 годин, у т.ч.: лекції – 26 годин, практичні (семінарські) заняття – 54 години, самостійна робота – 70 годин.

2.1. Опис навчальної дисципліни

Обсяг навчальної дисципліни	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти, форма здобуття освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 22 Охорона здоров'я	Обов'язкова
Модулів – 2	Спеціальність 222 Медицина	Курс – 3, 4
Змістових модулів – 4		Семестр – VI,VII
Загальна кількість годин – 150	Магістерський рівень вищої освіти	Лекції – 26 год.
Кількість аудиторних годин – 54		Практичні – 54 год.
		Семінарські – немає
Кількість годин самостійної роботи здобувача – 70	Форма здобуття освіти: денна	Самостійна робота – 70 год.
		Вид підсумкового контролю: Підсумковий модульний контроль

2.2. Структурований план навчальної дисципліни

Модулі / змістові модулі	Кількість годин, у тому числі				Рік навчання, семестр	Вид підсумкового контролю
	Всього годин/ кредити	Аудиторних		СРС		
		Лекції	Практичні заняття			
Модуль 1 Змістових модулів 2	60 / 2	16	24	20	3-й	ПМК
Модуль 2 Змістових модулів 2	90 / 3	10	30	50	4-й	ПМК
РАЗОМ	150 / 5	26	54	70	3, 4-й	ПМК

2.3. Зміст програми

МОДУЛЬ 1. БІОСТАСТИКА

Змістовий модуль 1. Методологія статистичних досліджень.

Конкретні цілі:

- Аналізувати та оцінювати стан здоров'я населення.
- Аналізувати та оцінювати державну, соціальну та медичну інформацію з використанням стандартних підходів та комп'ютерних інформаційних технологій.
- Оцінювати вплив несприятливих чинників на стан здоров'я населення, (індивідуальне, сімейне, популяційне) в умовах медичного закладу за стандартними методиками, оцінювати ризик.

Тема 1. Соціальна медицина та громадське здоров'я як наука. Біостатистика як методологічна основа аналізу та оцінки здоров'я населення та системи охорони здоров'я.

Соціальна медицина та громадське здоров'я – наука, яка вивчає закономірності здоров'я населення та систему його охорони. Методологія аналізу та оцінки популяційного здоров'я. Визначення понять «біостатистика», «доказова медицина», «клінічна епідеміологія». Основні етапи розвитку біостатистики. Видатні вчені та їх внесок у розвиток біостатистики. Основні принципи доказової медицини. Тріада доказової медицини. Теорія і практика доказової медицини. Доказова медицина та якість проведення клінічних досліджень. Поняття про кінцеві результати. Доказова медицина та якість надання медичної допомоги. Стандартизація медичної допомоги: клінічні протоколи, стандарти та рекомендації.

Тема 2. Методичні основи організації статистичних досліджень. Типи даних. Методи збирання статистичного матеріалу.

Методологічні основи, форми та способи статистичного спостереження та збору даних. Точність спостережень. Типи даних, якісні та кількісні дані. Використання різних шкал вимірювання: абсолютна, порядкова, інтервальна, відношень. Методи збирання статистичного матеріалу: безпосередня реєстрація, викопювання, опитування. Види опитувальників, їх характеристика. Маркетингові та соціологічні опитування, види запитань при анкетуванні, проблеми організації опитувань в охороні здоров'я.

Тема 3. Організація та планування статистичних досліджень. Складання програм статистичних досліджень.

Теорія та поняття статистичного спостереження, етапи його проведення. Планування статистичного дослідження. Мета та завдання дослідження. Джерела статистичної інформації. Об'єкт дослідження, одиниця спостереження. Види досліджень за обсягом: вибіркові та суцільні. Поняття про генеральну та вибірку сукупність. Вимоги до формування вибіркової сукупності. Види вибірки. Види досліджень за часом: одномоментні, динамічні (проспективні та ретроспективні).

Програма статистичного спостереження. Макет реєстраційного знаку. Групування статистичних даних, методи, значення. Види групувань, принципи побудови статистичних групувань та класифікацій. Співставність статистичних групувань. Поняття про багатомірні класифікації. Кодування та шифрування даних. Програма розробки та зведення статистичного матеріалу. Статистичні таблиці, їх характеристика, види, правила побудови макету таблиці. Методичні основи читання та аналізу таблиць.

Тема 4. Відносні величини. Графічні методи аналізу.

Поняття про статистичні показники, їх види, форма представлення. Абсолютні дані, відносні величини, їх практичне значення. Види відносних величин (інтенсивні, екстенсивні, відносної інтенсивності, співвідношення, наочності), методика їх розрахунку та методичні основи застосування для аналізу даних. Поняття та види структури медико-біологічних даних, структурні зміни, особливості їх аналізу.

Графічні методи аналізу даних. Види діаграм (лінійні, стовпчикові, внутрішньостовпчикові, секторні, радіальні, картограми та картодіаграми, правила їх побудови, коректність використання. Сучасні методи графічного зображення, інфографіка, анімація діаграм, інтерактивні діаграми.

Тема 5. Ряди динаміки та їх аналіз.

Основні правила побудови та аналізу динамічних рядів при вивченні динаміки медико-біологічних явищ. Рівні ряду. Види рядів динаміки: прості та складні, інтервальні та моментні. Основні показники аналізу динамічних рядів: абсолютний приріст, темп росту/зниження, темп приросту. Основні прийоми обробки динамічного ряду з метою визначення тренду. Методи вирівнювання динамічних рядів: найменших квадратів; змінної середньої, усереднення по лівій і правій стороні; збільшення інтервалів. Прогнозування на основі екстраполяції рядів динаміки.

Тема 6. Середні величини та показники варіації.

Середні величини в клінічних та епідеміологічних дослідженнях, їх практичне значення. Елементи та характеристики варіаційних рядів. Середні величини: їх види, методи розрахунку, особливості використання. Поняття варіації, її значення. Мінливість параметрів сукупності, методи оцінки. Абсолютні показники варіації (амплітуда, середнє квадратичне відхилення) та відносні показники варіації (коефіцієнти варіації та детермінації), їх оцінка. Міри варіації, поняття про закони розподілу, їх види, характеристики. Оцінка нормальності розподілу, «вистрибуючі» варіанти. Правило «трьох сигм», його практичне використання.

Тема 7. Оцінка вірогідності результатів дослідження. Характеристика та аналіз статистичних помилок.

Оцінка вірогідності отриманих результатів. Поняття про внутрішню та зовнішню валідність. Рівень значущості статистичних критеріїв. Нульова та альтернативна гіпотези. Перевірка гіпотез. Помилка I-го та II-го роду. Типові помилки на етапах проведення досліджень. Випадкова та систематична помилка. Середня похибка середньої та відносної величини, довірчий інтервал. Оцінка вірогідності різниці: t-критерій Ст'юдента, методика розрахунку, його оцінка, типові помилки використання. Парні та множинні порівняння. Критерій Н'юмена-Кейлса, критерій Т'юкі. Точний критерій Фішера. Особливості використання непараметричних критеріїв: Манна-Уїтні, Крускала-Уолліса.

Тема 8. Параметричні методи оцінки вірогідності.

Вибіркове спостереження як джерело статистичної інформації. Середня похибка середньої та відносної величини, довірчий інтервал. Оцінка вірогідності різниці: t-критерій Ст'юдента, методика розрахунку, його оцінка. Особливості використання на малих вибірках. Таблиця Ст'юдента.

Тема 9. Кореляційно-регресійний аналіз.

Вивчення зв'язку між кількісними змінними. Поняття про функціональний та кореляційний зв'язок. Сила та напрям зв'язку. Види коефіцієнтів кореляції. Коефіцієнт лінійної кореляції Пірсона, його оцінка, характеристика. Непараметричні методи оцінки зв'язку – ранговий коефіцієнт кореляції Спірмена. Парні та множинні коефіцієнти кореляції. Регресійний аналіз, коефіцієнт регресії, рівняння регресії. Використання регресійного аналізу для прогнозування.

Тема 10. Метод стандартизації.

Проблеми співставлення статистичних показників в неоднорідних сукупностях. Види методів стандартизації: прямий, опосередкований, зворотній. Характеристика етапів методу стандартизації. Формулювання нульової гіпотези. Вибір та розрахунок стандарту. Розрахунок очікуваних чисел. Розрахунок стандартизованих показників. Перевірка нульової гіпотези, оцінка результатів. Практичне значення методу стандартизації.

Тема 11. Непараметричні методи оцінки вірогідності.

Обґрунтування випадків використання непараметричних методів оцінки, їх значення. Види порівнюваних сукупностей, їх характеристика. Аналіз та оцінка результатів у пов'язаних сукупностях, критерій знаків, критерій Вілкоксона. Перевірка статистичної гіпотези для незалежних вибірок. Аналіз якісних ознак. Таблиці спряженості. Критерій Хі-квадрат, його оцінка та практичне застосування.

Змістовий модуль 2. Методологія епідеміологічних досліджень.

Конкретні цілі:

- Вивчення поширеності захворювань.
- Встановлення причинно-наслідкових зв'язків.
- Оцінка ефективності профілактичних і лікувальних заходів.
- Прогнозування і моделювання.
- Розробка рекомендацій для системи охорони здоров'я.

Тема 12. Епідеміологічні дослідження в охороні здоров'я, їх класифікація. Емпіричні та експериментальні дослідження. Поняття про фактори ризику. Скринінгові тести: характеристика та основні вимоги.

Сучасне поняття про епідеміологію. Класифікація епідеміологічних досліджень. Порівняльна характеристика різних видів дослідження, оцінка ступеню доказовості їх результатів. Ретроспективні та проспективні дослідження. Емпіричні дослідження (описові та аналітичні). Описова епідеміологія: опис окремого випадку та серії випадків. Аналітичні епідеміологічні дослідження. Когортні дослідження та дослідження випадок-контроль.

Прогностичні чинники та чинники ризику, їх значення та можливості використання. Визначення показників ризику в дослідженні «випадок-контроль». Абсолютний, відносний та додатковий популяційний ризик: методика розрахунку та оцінка. Поняття про шанси в епідеміології. Визначення показника відношення шансів в когортному дослідженні: методика розрахунку та оцінка.

Скринінг. Оцінка результатів скринінгу. Вимоги до скринінгових тестів. Чутливість та специфічність скринінгового тесту. Зв'язок чутливості і специфічності. Поняття про ROC-аналіз.

Тема 13. Дизайн епідеміологічних досліджень: випадок-контроль, когортні, рандомізовані клінічні дослідження. Фактори ризику. Методика розрахунку показників ризиків та їх оцінка.

Дизайн епідеміологічних і клінічних досліджень. Етика проведення досліджень. Види дизайну. Види контролю. Сліпота дослідження. Необхідний розмір вибірки. Вибір об'єкту та одиниць дослідження. Критерії включення та виключення. Поняття рандомізації та стратифікації.

Фактори ризику. Показники ризику: абсолютний, відносний та додатковий популяційний ризик. Шанси. Показник відношення шансів. Методика розрахунку та оцінка. Цілі сталого розвитку України до 2030 року: 3) забезпечення здорового способу життя та сприяння благополуччю для всіх у будь-якому віці.

Тема 14. Скринінг. Методика оцінки чутливості та специфічності скринінгових тестів. Основи доказової медицини.

Скринінг. Вимоги до скринінгових тестів. Чутливість та специфічність скринінгового тесту: методика розрахунку та оцінка. Історія доказової медицини: головні поняття, принципи, положення доказової медицини, поняття якості проведення клінічних досліджень, зв'язок доказової медицини і якості надання медичної допомоги.

Тема 15. Огляд сучасних методів статистичного аналізу (дисперсійний, багатофакторний, кластерний).

Поняття про одно факторний дисперсійний аналіз (ANOVA) та багатофакторний аналіз (MANOVA). Аналіз виживання пацієнтів (методика Каплана-Мейера). Поняття про кластерний аналіз.

Тема 16. Інформаційне забезпечення епідеміологічних та клінічних досліджень. Систематичні огляди та мета-аналіз.

Медична інформація: її складові, проблеми пошуку інформації. Бази даних літератури, медичні бібліотеки. Узагальнення результатів клінічних досліджень. Аналітичні огляди. Поняття про мета-дані. Систематичні огляди та мета-аналіз. Кокранівське співробітництво: історія створення та діяльність.

Тема 17. Бази даних про здоров'я населення. Організація та проведення статистичних досліджень в громадському здоров'ї.

Бази даних про здоров'я населення (європейська та вітчизняна бази даних «Здоров'я для всіх»): дизайн, наповнення, можливості. Науково-дослідна діяльність в громадському здоров'ї в Україні та за кордоном.

Тема 18. Використання знань з біостатистики в повсякденній практиці лікаря. Програмне забезпечення статистичних досліджень та порядок представлення наукових робіт.

Місце та роль біостатистики у медичній освіті та роботі практикуючого лікаря. Огляд основних пакетів статистичної обробки даних (Excel, Access, Statistica, Stata, SPSS, SAS): переваги, недоліки, можливість доступу, проблеми опанування. Види наукових робіт (тези, стаття, методичні рекомендації, монографія, підручник, дисертаційна робота). Порядок представлення наукових робіт: оформлення, публікація, виступ, презентація.

Тема 19. Основи підготовки наукової публікації.

Структура наукової роботи (мета, обсяг та методи, результати власних досліджень, висновки). Особливості оформлення наукових робіт (представлення даних в таблицях, графічних зображеннях). Правила оформлення посилань на джерела інформації, списку літератури.

Тема 20. Підсумковий модульний контроль.

МОДУЛЬ 2. ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я

Змістовий модуль 1. Медико-соціальні аспекти та основні. Показники здоров'я населення.

Конкретні цілі:

- Аналізувати та оцінювати стан здоров'я населення.
- Визначати пріоритети громадського здоров'я, проводити оцінку потреб, пропонувати науково обґрунтовані заходи та розробляти відповідні стратегії.
- Здійснювати адвокацію, комунікацію, та соціальну мобілізацію у сфері громадського здоров'я з використанням різних каналів та технік комунікації.

Тема 21. Громадське здоров'я, функції та послуги.

Громадське здоров'я як наука та предмет викладання. Основні терміни та визначення, історія створення системи громадського здоров'я. Основні оперативні функції громадського здоров'я. Основні послуги громадського здоров'я. Сучасний розвиток системи громадського здоров'я в Україні і світі. Інфраструктура громадського здоров'я.

Тема 22. Епіднагляд та оцінка стану здоров'я і благополуччя населення. Система епіднагляду за хворобами. Моніторинг захворюваності і поширеності хвороб. Реєстри інфекційних і неінфекційних захворювань. Моніторинг захворювань та показників здоров'я матерів і дітей, психічного здоров'я, соціального здоров'я. Реєстри екологічно обумовлених захворювань, професійно обумовлених захворювань. Епіднагляд за травмами. Діагностування здоров'я місцевих громад, виявлення прогалин, нерівностей в здоров'ї, потреб для планування дій.

Тема 23. Здоров'я населення: основні детермінанти.

Цільові підходи до визначення поняття «здоров'я»: загальнофілософський, індивідуальний теоретичний, індивідуальний практичний, популяційний. Здоров'я населення як

умовне статистичне поняття. Методи вивчення здоров'я. Показники здоров'я населення: демографічні (народжуваність, смертність, середня очікувана тривалість життя); фізичного розвитку; захворюваності; інвалідності. Провідні групи чинників, що впливають на здоров'я населення: рівень і спосіб життя людей, стан навколишнього середовища, біологічні чинники, доступність і якість медичної допомоги. Особливості здоров'я різних статевовікових, професійних груп населення. Стратегії громадського здоров'я щодо збереження здоров'я. Цілі сталого розвитку України до 2030 року: 3) забезпечення здорового способу життя та сприяння благополуччю для всіх у будь-якому віці.

Тема 24. Медико-соціальні проблеми демографічних процесів.

Демографія як наука. Джерела інформації. Динаміка чисельності та складу населення в різних регіонах світу, країнах і в Україні. Статевий та віковий склад населення. Природний рух населення. Народжуваність, показники та чинники, що впливають на народжуваність. Сучасні тенденції та регіональні особливості народжуваності в Україні та світі. Загальна смертність, її провідні причини в різних регіонах, окремих країнах і в Україні, статевовікові та територіальні особливості. Смертність немовлят (малюкова смертність). Значення показника для оцінки стану здоров'я населення, рівня соціально-економічного благополуччя та розвитку суспільства. Провідні причини смертності немовлят. Середня очікувана тривалість життя, визначення поняття. Методика визначення показника, його динаміка в різних регіонах світу, окремих країнах і в Україні.

Тема 25. Методика вивчення та оцінка основних демографічних показників природного руху населення. Аналіз демографічної ситуації.

Документи, які використовуються для вивчення природного руху населення. Порядок реєстрації народжень в Україні. Сутність понять «живонародження», «мертвонародження», «смерть плода». Методика визначення та оцінка загального та спеціального показників народжуваності. Загальна смертність. Порядок реєстрації випадків смерті в Україні. Методика вивчення смертності, визначення загального та спеціальних показників, їх значення та оцінка. Структура причин смертності. Природний приріст населення. Зміни чисельності населення. Механічний та природний рух населення. Депопуляція. Аналіз регіональних особливостей та динаміки демографічних показників. Оцінка демографічної ситуації.

Тема 26. Аналіз складу населення за віком, статтю, місцем проживання. Значення вивчення вікового складу населення. Тип вікової структури населення (прогресивний, регресивний, стаціонарний) та його зміни. «Вікова піраміда». Статевая диспропорція: причини та наслідки. Урбанізація населення як соціально-економічна проблема.

Тема 27. Старіння населення. Аналіз показників СОТЖ та демографічного навантаження.

Проблеми, пов'язані з постарінням населення. Середня очікувана тривалість життя населення, в т.ч. чоловіків і жінок в Україні і світі, її динаміка. Показник демографічного навантаження. Трудовий потенціал країни.

Тема 28. Життя як цінність. Ставлення до смерті та помирання як моральна проблема.

Формування ставлення до життя як до людської цінності. Психологічна та духовна підтримка у прагненні до життя, визначення смерті як природного процесу в старості чи при хворобі. Забезпечення достойного завершення земного життя. Морально-етичні аспекти ставлення до природної смерті та евтаназії.

Тема 29. Методика вивчення та оцінка показників малюкової смертності.

Порядок реєстрації смертності немовлят (малюкової). Методика визначення показників загальної, неонатальної, ранньої неонатальної, пізньої неонатальної, постнеонатальної смертності немовлят. Оцінка співвідношення показників смертності немовлят та неонатальної смертності. Перинатальна смертність. Провідні причини малюкової смертності в різні вікові періоди першого року життя. Основні групи чинників, що впливають на формування рівнів малюкової смертності (біологічні, екологічні, медико-організаційні, спосіб життя).

Тема 30. Методика вивчення та оцінка чинників, що впливають на здоров'я населення.

Класифікація чинників ризику, які впливають на здоров'я. Методичні підходи до вивчення чинників, які визначають рівні здоров'я населення та його окремих контингентів. Особливості вивчення впливу чинників: соціально-економічних, соціально-біологічних, екологічних і природно-кліматичних, медико-організаційних. Застосування методів біостатистики (похідні та середні величини, метод стандартизації, кореляційно-регресійний аналіз, параметрична та непараметрична оцінка вірогідності результатів досліджень, бальна, рейтингова оцінка).

Тема 31. Захворюваність населення як медико-соціальна проблема.

Поняття про захворюваність, мета її вивчення, особливості в Україні та світі. Медико-соціальне значення захворюваності як провідної причини тимчасової та стійкої втрати працездатності, смертності. Вплив захворюваності на потреби населення в забезпеченні медичною допомогою, на здоров'я майбутніх поколінь. Економічні витрати, пов'язані з захворюваністю, в т.ч. з захворюваністю на соціально значущі та небезпечні хвороби. Методи вивчення захворюваності, можливості застосування окремих методів, їх переваги та недоліки. Чинники, що впливають на повноту даних про захворюваність в залежності від методів її вивчення. Міжнародна статистична класифікація хвороб, травм і причин смерті, принципи її побудови та значення. Види захворюваності, які вивчаються в Україні. Відмінності в показниках захворюваності міського та сільського населення, різних вікових і статевих груп. Інвалідність, як показник здоров'я населення, її медико-соціальне значення.

Тема 32. Методика вивчення та оцінка показників загальної захворюваності.

Вивчення захворюваності за даними звертань по медичну допомогу. Методика визначення показників первинної захворюваності та поширеності захворювань, їх оцінка. Динаміка показників загальної та первинної захворюваності, регіональні особливості.

Тема 33. Методика вивчення та оцінка показників захворюваності на найважливіші соціально значущі захворювання.

Хвороби системи кровообігу, онкологічні, нервово-психічні захворювання, цукровий діабет, туберкульоз, ВІЛ-інфекція/СНІД, травматизм, алкоголізм, наркоманії та токсикоманії як медико-соціальні проблеми. Провідні чинники, що впливають на поширеність захворювань. Динаміка основних показників. Травматизм, як медико-соціальна проблема, види травматизму, облік випадків, динаміка показників, вікові та статеві особливості в регіонах світу і в Україні.

Тема 34. Методика вивчення та оцінка показників захворюваності з тимчасовою втратою працездатності.

Листок непрацездатності як джерело інформації для вивчення захворюваності з тимчасовою втратою працездатності. Показники: число випадків та днів втрати працездатності на 100 працюючих, середня тривалість випадку. Поглиблене вивчення захворюваності робітників в залежності від стажу, професії, умов праці.

Змістовний модуль 2. Медико-соціальні аспекти експертизи непрацездатності.

Тема 35. Організація медичної експертизи тимчасової втрати працездатності.

Завдання лікуючих лікарів при проведенні експертизи тимчасової втрати працездатності. Лікарсько-консультативна комісія (ЛКК): функції, склад, організація роботи. Зміст, призначення та порядок заповнення облікових документів, які використовуються при проведенні експертизи тимчасової непрацездатності. Значення листка непрацездатності як облікового, юридичного та фінансового документу. Визначення тактики різних посадових осіб лікувально-профілактичних закладів стосовно конкретних видів і випадків тимчасової непрацездатності. Оформлення листків непрацездатності при окремих видах і випадках тимчасової непрацездатності. Визначення переліку хвороб, організація постійного моніторингу. Набір показників (DALE, HALE), що характеризують глобальний тягар хвороб: методика розрахунку та оцінка. Значення результатів дослідження тягара хвороб для системи громадського здоров'я. Поліпшення здоров'я найменш соціально захищених верств населення. Заходи щодо зменшення захворюваності та смертності від найбільш поширених захворювань в Україні та Європі.

Тема 36. Організація експертизи стійкої втрати працездатності.

Експертні команди з оцінювання повсякденного функціонування особи (ЕКОПФО), їх види (за адміністративно-територіальною ознакою, за профілями). Функції ЕКОПФО. Зміст, призначення та порядок заповнення основних документів стійкої втрати працездатності, які використовуються при експертизі. Визначення та оцінка тактики ЕКОПФО стосовно встановлення причини та груп інвалідності при окремих її видах. Медико-соціальні аспекти інвалідності. Методика розрахунку та аналіз показників інвалідності. Інвалідність як показник здоров'я населення. Порушення функцій організму, що призводять до інвалідності. Групи інвалідності. Причини інвалідності. Класи хвороб, що зумовлюють основні причини інвалідизації населення. Показники інвалідності: загальна інвалідність (контингенти інвалідів), первинна інвалідність (інвалідизація). Структура причин загальної та первинної інвалідності. Травматизм, як причина інвалідності дитячого та дорослого населення. Інвалідність серед дитячого та дорослого населення. Регіональні особливості та динаміка показників інвалідності.

Тема 37. Комплексна оцінка здоров'я населення.

Показники здоров'я населення. Основні джерела інформації при вивченні здоров'я населення. Критерії та групи здоров'я. Комплексна оцінка індивідуального здоров'я. Оцінка якості життя. Комплексна оцінка здоров'я населення. Інтегральні показники комплексної оцінки здоров'я населення: коефіцієнт життєстійкості населення; індекс людського розвитку. Показники системи оцінки здоров'я населення BOOЗ (Summary Measures of Population Health): показник очікуваної тривалості життя, відкоригований на інвалідність – DALE (disability-adjusted life expectancy); показник очікуваної тривалості життя, відкоригований на здоров'я – HALE (health-adjusted life expectancy).

Тема 38. Аналіз показників фізичного розвитку.

Характеристика фізичного розвитку як показника здоров'я населення. Визначення поняття «фізичний розвиток», його генетична та соціальна обумовленість. Біологічний розвиток та морфофункціональний розвиток. Методи оцінки фізичного розвитку. Регіональні особливості та динаміка показників фізичного розвитку.

Тема 39. Забезпечення стратегічного керівництва в інтересах здоров'я і благополуччя.

Стратегічне керівництво: визначення, ключові положення. Типи стратегічного керівництва в інтересах здоров'я. Вектори розвитку. Загальнодержавний підхід. Принцип участі всього суспільства. Набір інструментів здійснення політики. Політична участь і лідерство. Стратегічне планування послуг громадського здоров'я, планування політики і моніторинг її здійснення.

Тема 40. Методологія аналізу причин соціальної нерівності щодо здоров'я та його охорони.

Перешкоди на шляху забезпечення необхідних умов для підтримки індивідуального здоров'я. Соціальна нерівність як причина незадовільного доступу до медичної допомоги та соціальної підтримки. Аналіз причин соціальної нерівності щодо здоров'я та його охорони. Шляхи поліпшення стану здоров'я усіх прошарків населення. Цілі сталого розвитку України до 2030 року: 1) подолання бідності; 2) подолання голоду, досягнення продовольчої безпеки, поліпшення харчування і сприяння сталому розвитку сільського господарства.

Тема 41. Екологічне громадське здоров'я.

Забезпечення захисту здоров'я населення, у т.ч. безпеки довкілля, праці, харчових продуктів тощо. Екологічне громадське здоров'я. Складові життєвого середовища людей: природне середовище (довкілля), соціальне середовище (соціум) та техногенне середовище (побутове та виробниче). Основні джерела загроз для здоров'я індивідуума чи спільноти. Захист життєвого середовища людей. Створення «зони комфорту» для повноцінного життя. Значення міжсекторальної співпраці та міжнародного співробітництва для захисту життєвого середовища людей.

Тема 42. Надзвичайні ситуації у сфері громадського здоров'я. Біотероризм. Глобальні загрози міжнародному здоров'ю в XXI столітті.

Надзвичайні ситуації у сфері громадського здоров'я: наслідки зміни клімату, епідемії, масові враження хімічними речовинами, радіаційні катастрофи. Міжнародна безпека у сфері

громадського здоров'я. Роль ВООЗ в організації сповіщення та швидкого реагування в надзвичайних ситуаціях. Концепція міжнародного здоров'я, актуальні проблеми міжнародного здоров'я на прикладі Європейського регіону. Біотероризм - глобальна загроза міжнародному здоров'ю. Біологічна зброя. Стратегія системи громадського здоров'я щодо скорочення ризиків використання біологічної зброї та негативних наслідків.

Тема 43. Стреси і конфлікти. Механізми захисту людей від дій стресу.

Стреси і конфлікти як причина неінфекційних захворювань. Психогігієна як основа профілактики.

Тема 44. Морально-етичні та правові аспекти втручання в охороні здоров'я. Розвиток репродуктивної медицини. Штучне запліднення, сурогатне материнство, донатія гамет: морально-етичні аспекти. Роль репродуктивної медицини у вирішенні проблеми низької народжуваності. Морально-етичні та правові аспекти трансплантації.

Тема 45. Профілактика та міжсекторальне співробітництво в системі громадського здоров'я.

Профілактика в системі громадського здоров'я: популяційна, групова, індивідуальна. Первинна, вторинна та третинна профілактика. Промоція здоров'я, як профілактичний напрямок діяльності системи охорони здоров'я. Міжнародні програми щодо забезпечення профілактичної діяльності системи охорони здоров'я. Цільові профілактичні програми боротьби з найбільш соціально значущими захворюваннями: ішемічна хвороба серця, гіпертонічна хвороба, цукровий діабет, туберкульоз, злоякісні новоутворення. Роль міжсекторального співробітництва в підвищенні ефективності та дієвості профілактичних заходів. Цілі сталого розвитку України до 2030 року: 3) забезпечення здорового способу життя та сприяння благополуччю для всіх у будь-якому віці.

Тема 46. Скринінгові програми раннього виявлення хвороб та чинників ризику.

Скринінг як профілактична технологія. Скринінгові програми раннього виявлення хвороб та чинників ризику, їх використання.

Тема 47. Інформаційно-роз'яснювальна діяльність (адвокація) як складова частина медичної профілактики.

Інформування суспільства, осіб, які приймають рішення, політиків про існуючі і потенційні загрози для здоров'я, проблеми зі здоров'ям, потреби в профілактичних заходах. Мистецтво і техніка інформування, впливу та мотивування людей, закладів, аудиторій стосовно важливих питань детермінант здоров'я. Завдання та зміст роботи центрів громадського здоров'я, їх структурних підрозділів, взаємодія з іншими закладами охорони здоров'я. Розробка профілактичних стратегій щодо захисту і зміцнення здоров'я, зменшення негативного впливу детермінант на стан здоров'я населення. Профілактичні програми і стратегії профілактики захворювань.

Тема 48. Промоція здоров'я. Види, форми та методи.

Методи та засоби медико-гігієнічного навчання та виховання населення, їх особливості в різних закладах охорони здоров'я. Визначення понять «промоція здоров'я», «здоровий спосіб життя», «профілактика». Види профілактики. Значення формування здорового способу життя для збереження та зміцнення здоров'я населення. Провідні чинники способу життя, які впливають на стан здоров'я населення. Напрями формування здорового способу життя. Розробка анкет для вивчення чинників, що впливають на стан здоров'я населення. Складання плану лекцій. Цілі сталого розвитку України до 2030 року: 3) забезпечення здорового способу життя та сприяння благополуччю для всіх у будь-якому віці.

Тема 49. Комунікація та соціальна мобілізація в інтересах здоров'я. Прес-релізи та зв'язок із засобами масової інформації.

Значення комунікації в питаннях збереження і зміцнення здоров'я. Форми комунікацій. Комунікаційні канали. Значення зв'язків із громадськістю та засобами масової інформації. Проблеми та можливі помилки. Прес-реліз в громадському здоров'ї – важлива форма донесення медичної інформації до широкого загалу: правила складання та використання.

Тема 50. Інформатизація громадського здоров'я.

Медичні інформаційні системи в світі та в Україні. Інформаційні технології в світовій системі охорони здоров'я. Медичні інформаційні системи: збереження інформації, швидкий

доступ до інформації, взаємообмін інформацією, проведення статистичного аналізу зведених даних, скорочення часу роботи персоналу та зменшення кількості помилок. Термінологічні стандарти та рубрифікатори. Комплексна автоматизація медичних закладів. Електронний документообіг. Електронна карта пацієнта.

Тема 51. Візуалізація й ефективне представлення даних про здоров'я.

Поширення і використання результатів. Ефективне представлення даних про здоров'я. Традиційні форми представлення даних у вигляді діаграм та таблиць. Візуалізація даних за допомогою сучасних технологій: інфографіка, анімація, інтеракція. Форми представлення: плакати, листівки, буклети, презентації, фільми.

Тема 52. Захист курсової роботи

Тема 53. Підсумковий модульний контроль.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Аудиторні		Самостійна робота студента	Індиві- дуальна робота
		Лекції	Практичні заняття		
1	2	3	4	5	6
Модуль 1. Біостатистика					
Змістовий модуль 1. Методологія статистичних досліджень.					
Тема 1. Соціальна медицина та громадське здоров'я як наука. Біостатистика як методологічна основа аналізу та оцінки здоров'я населення та системи охорони здоров'я.	2	2			
Тема 2. Методичні основи організації статистичних досліджень. Типи даних. Методи збирання статистичного матеріалу.	4	2			2
Тема 3. Організація та планування статистичних досліджень. Складання програм статистичних досліджень.	5		2	1	2
Тема 4. Відносні величини. Графічні методи аналізу.	3		2	1	
Тема 5. Ряди динаміки та їх аналіз.	2		2		
Тема 6. Середні величини та показники варіації.	3		2	1	
Тема 7. Оцінка вірогідності результатів дослідження. Характеристика та аналіз статистичних помилок.	4	2			2
Тема 8. Параметричні методи оцінки вірогідності.	3		2	1	
Тема 9. Кореляційно-регресійний аналіз.	3		2	1	
Тема 10. Метод стандартизації.	3		2	1	
Тема 11. Непараметричні методи оцінки вірогідності	3		2	1	

Разом за змістовим модулем 1	35	6	16	7	6
Змістовий модуль 2. Методологія епідеміологічних досліджень.					
Тема 12. Епідеміологічні дослідження в охороні здоров'я, їх класифікація. Емпіричні та експериментальні дослідження. Поняття про фактори ризику. Скринінгові тести: характеристика та основні вимоги.	2	2			
Тема 13. Дизайн епідеміологічних досліджень: випадок-контроль, когортні, рандомізовані клінічні дослідження. Фактори ризику. Методика розрахунку показників ризиків та їх оцінка	3		2	1	
Тема 14. Скринінг. Методика оцінки чутливості та специфічності скринінгових тестів. Основи доказової медицини.	3		2	1	
Тема 15. Огляд сучасних методів статистичного аналізу (дисперсійний, багатофакторний, кластерний)	2	2			
Тема 16. Інформаційне забезпечення епідеміологічних та клінічних досліджень. Систематичні огляди та мета-аналіз.	2	2			
Тема 17. Бази даних про здоров'я населення. Організація та проведення статистичних досліджень в громадському здоров'ї.	2	2			
Тема 18. Використання знань з біостатистики в повсякденній практиці лікаря. Програмне забезпечення статистичних досліджень та порядок представлення наукових робіт.	2	2			
Тема 19. Основи підготовки наукової публікації.	3		2	1	
Разом за змістовим модулем 2	19	10	6	3	
Індивідуальна робота (за наявності)	4				4
Підсумковий модульний контроль	2		2		
УСЬОГО ГОДИН ЗА МОДУЛЬ 1	60	16	24	10	10
Модуль 2. Громадське здоров'я					
Змістовий модуль 1. Медико-соціальні аспекти та основні. Показники здоров'я населення.					
Тема 21. Громадське здоров'я, функції та послуги.	2	2			
Тема 22. Епіднагляд та оцінка стану здоров'я і благополуччя населення.	2		2		

Тема 23. Здоров'я населення: основні детермінанти.	2	2			
Тема 24. Медико-соціальні проблеми демографічних процесів.	2	2			
Тема 25. Методика вивчення та оцінка основних демографічних показників природного руху населення. Аналіз демографічної ситуації.	4		2		2
Тема 26. Аналіз складу населення за віком, статтю, місцем проживання.	2			2	
Тема 27. Старіння населення. Аналіз показників СОТЖ та демографічного навантаження.	2			2	
Тема 28. Життя як цінність. Ставлення до смерті та помирання як моральна проблема.	2			2	
Тема 29. Методика вивчення та оцінка показників малюкової смертності.	2		2		
Тема 30. Методика вивчення та оцінка чинників, що впливають на здоров'я населення.	2		2		
Тема 31. Захворюваність населення як медико-соціальна проблема.	2	2			
Тема 32. Методика вивчення та оцінка показників загальної захворюваності.	4		2		2
Тема 33. Методика вивчення та оцінка показників захворюваності на найважливіші соціально значущі захворювання	4		2		2
Тема 34. Методика вивчення та оцінка показників захворюваності з тимчасовою втратою працездатності.	2			2	
Разом за змістовим модулем 1	34	8	12	8	6
Змістовий модуль 2. Медико-соціальні аспекти експертизи непрацездатності.					
Тема 35. Організація медичної експертизи тимчасової втрати працездатності.	2		2		
Тема 36. Організація медичної експертизи стійкої втрати працездатності.	2		2		
Тема 37. Комплексна оцінка здоров'я населення.	2		2		
Тема 38. Аналіз показників фізичного розвитку.	2			2	
Тема 39. Забезпечення стратегічного керівництва в інтересах здоров'я і благополуччя.	2			2	
Тема 40. Методологія аналізу причин соціальної нерівності щодо здоров'я та його охорони.	2		2		

Тема 41. Екологічне громадське здоров'я. Забезпечення захисту здоров'я населення, у т.ч. безпеки довкілля, праці, харчових продуктів тощо.	2			2	
Тема 42. Надзвичайні ситуації у сфері громадського здоров'я. Біотероризм.	2			2	
Тема 43. Стреси і конфлікти. Механізми захисту людей від дій стресу.	2			2	
Тема 44. Моральні-етичні та правові аспекти втручань в охороні здоров'я.	2			2	
Тема 45. Профілактика та міжсекторальне співробітництво в системі громадського здоров'я.	2	2			
Тема 46. Скринінгові програми раннього виявлення хвороб та чинників ризику.	2			2	
Тема 47. Інформаційно-роз'яснювальна діяльність (адвокація) як складова частина медичної профілактики.	2		2		
Тема 48. Промоція здоров'я. Види, форми та методи.	2		2		
Тема 49. Комунікація та соціальна мобілізація в інтересах здоров'я. Прес-релізи та зв'язок із засобами масової інформації.	2		2		
Тема 50. Інформатизація громадського здоров'я. Медичні інформаційні системи в світі та в Україні.	2			2	
Тема 51. Візуалізація й ефективне представлення даних про здоров'я. Поширення і використання результатів.	2			2	
Тема 52. Захист курсової роботи.	8		2	6	
Підготовка до практичних занять	2			2	
Разом за змістовим модулем 2	44	2	16	26	
Індивідуальна робота (за наявності)	4				4
Підсумковий модульний контроль	8		2	6	
УСЬОГО ГОДИН ЗА МОДУЛЬ 2	90	10	30	40	10
УСЬОГО ГОДИН	150	26	54	50	20

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

4.1. Тематичний план лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1. Біостатистика		
1.	Соціальна медицина та громадське здоров'я як наука. Біостатистика як методологічна основа аналізу та оцінки здоров'я населення та системи охорони здоров'я.	2
2.	Методичні основи організації статистичних досліджень. Типи даних. Методи збирання статистичного матеріалу.	2
3.	Оцінка вірогідності результатів дослідження. Характеристика та аналіз статистичних помилок.	2
4.	Епідеміологічні дослідження в охороні здоров'я, їх класифікація. Емпіричні та експериментальні дослідження. Поняття про фактори ризику. Скринінгові тести: характеристика та основні вимоги.	2
5.	Огляд сучасних методів статистичного аналізу (дисперсійний, багатофакторний, кластерний).	2
6.	Інформаційне забезпечення епідеміологічних та клінічних досліджень. Систематичні огляди та мета-аналіз.	2
7.	Бази даних про здоров'я населення. Організація та проведення статистичних досліджень в громадському здоров'ї.	2
8.	Використання знань з біостатистики в повсякденній практиці лікаря. Програмне забезпечення статистичних досліджень та порядок представлення наукових робіт.	2
Модуль 2. Громадське здоров'я		
9.	Громадське здоров'я, функції та послуги.	2
10.	Здоров'я населення: основні детермінанти	2
11.	Медико-соціальні проблеми демографічних процесів.	2
12.	Захворюваність населення як медико-соціальна проблема.	2
13.	Профілактика та міжсекторальне співробітництво в системі громадського здоров'я.	2
РАЗОМ		26

4.2. Тематичний план семінарських занять

Семінарські заняття непередбачені навчальним планом.

4.3. Тематичний план практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1. Біостатистика		
1.	Організація та планування статистичних досліджень . Складання програм статистичних досліджень.	2
2.	Відносні величини. Графічні методи аналізу.	2
3.	Ряди динаміки та їх аналіз.	2
4.	Середні величини та показники варіації.	2
5.	Параметричні методи оцінки вірогідності	2
6.	Кореляційно-регресійний аналіз.	2
7.	Метод стандартизації.	2
8.	Непараметричні методи оцінки вірогідності.	2

9.	Дизайн епідеміологічних досліджень: випадок-контроль, когортні, рандомізовані клінічні дослідження. Фактори ризику. Методика розрахунку показників ризиків та їх оцінка.	2
10.	Скринінг. Методика оцінки чутливості та специфічності скринінгових тестів. Основи доказової медицини.	2
11.	Основи підготовки наукової публікації.	2
12.	Підсумковий модульний контроль.	2
Модуль 2. Громадське здоров'я		
13.	Епіднагляд та оцінка стану здоров'я і благополуччя населення.	2
14.	Методика вивчення та оцінка основних демографічних показників природного руху населення. Аналіз демографічної ситуації.	2
15.	Методика вивчення та оцінка показників малюкової смертності.	2
16.	Методика вивчення та оцінка чинників, що впливають на здоров'я населення.	2
17.	Методика вивчення та оцінка показників загальної захворюваності.	2
18.	Методика вивчення та оцінка показників захворюваності на найважливіші соціально значущі захворювання.	2
19.	Організація медичної експертизи тимчасової втрати працездатності.	2
20.	Організація медичної експертизи стійкої втрати працездатності.	2
21.	Комплексна оцінка здоров'я населення.	2
22.	Методологія аналізу причин соціальної нерівності щодо здоров'я та його охорони.	2
23.	Інформаційно-роз'яснювальна діяльність (адвокація) як складова частина медичної профілактики.	2
24.	Промоція здоров'я. Види, форми та методи.	2
25.	Комунікація та соціальна мобілізація в інтересах здоров'я. Прес-релізи та зв'язок із засобами масової інформації.	2
26.	Захист курсової роботи	2
27.	Підсумковий модульний контроль	2
РАЗОМ		54

4.4. Тематичний план самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1. Біостатистика		
1.	Організація та планування статистичних досліджень . Складання програм статистичних досліджень.	1
2.	Відносні величини. Графічні методи аналізу.	1
3.	Середні величини та показники варіації.	1
4.	Параметричні методи оцінки вірогідності.	1
5.	Кореляційно-регресійний аналіз.	1
6.	Метод стандартизації.	1
7.	Непараметричні методи оцінки вірогідності.	1
8.	Дизайн епідеміологічних досліджень: випадок-контроль, когортні, рандомізовані клінічні дослідження. Фактори ризику. Методика розрахунку показників ризиків та їх оцінка.	1
9.	Скринінг. Методика оцінки чутливості та специфічності скринінгових тестів. Основи доказової медицини.	1

10.	Основи підготовки наукової публікації.	1
11.	Виконання ІРС за обраною темою.	10
Модуль 2. Громадське здоров'я		
12.	Аналіз складу населення за віком, статтю, місцем проживання.	2
13.	Старіння населення. Аналіз показників СОТЖ та демографічного навантаження.	2
14.	Життя як цінність. Ставлення до смерті та помирання як моральна проблема.	2
15.	Методика вивчення та оцінка показників захворюваності з тимчасовою втратою працездатності.	2
16.	Аналіз показників фізичного розвитку.	2
17.	Забезпечення стратегічного керівництва в інтересах здоров'я і благополуччя.	2
18.	Екологічне громадське здоров'я. Забезпечення захисту здоров'я населення, у т.ч. безпеки довкілля, праці, харчових продуктів тощо.	2
19.	Надзвичайні ситуації у сфері громадського здоров'я. Біотероризм.	2
20.	Стреси і конфлікти. Механізми захисту людей від дій стресу.	2
21.	Морально-етичні та правові аспекти втручання в охороні здоров'я.	2
22.	Скринінгові програми раннього виявлення хвороб та чинників ризику.	2
23.	Інформатизація громадського здоров'я. Медичні інформаційні системи в світі та в Україні.	2
24.	Візуалізація й ефективне представлення даних про здоров'я. Поширення і використання результатів.	2
25.	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок.	2
26.	Виконання СРС за обраною темою.	10
27.	Підготовка до захисту курсової роботи.	6
28.	Підготовка до підсумкового модульного контролю.	6
РАЗОМ		70

5. ПЕРЕЛІК ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

Модуль 1. Біостатистика.

Виконання індивідуальної роботи студента (ІРС)

ІРС передбачає виконання курсової роботи. Курсова робота студента являє собою науково-практичне дослідження обраної теми і оформлюється відповідно до вимог, прийнятих у БДМУ. Курсова робота з Соціальної медицини, громадського здоров'я як одна з основних і ефективних форм самостійної роботи студентів є важливим етапом підготовки магістрів спеціальності 222 Медицина.

Мета курсової роботи полягає у поглибленні та закріпленні теоретичних і практичних знань, отриманих студентом в процесі вивчення зазначеної вище дисципліни. Виконання курсової роботи дозволяє визначити й оцінити ступінь засвоєння теоретичного матеріалу і вміння застосовувати теорію при вирішенні конкретних ситуацій.

В процесі виконання курсової роботи студент повинен отримати навички самостійного опрацювання різноманітних сучасних інформаційних джерел з обраної теми (наукова та періодична література, нормативно-правової бази з досліджуваної проблеми, дані статистичної і фінансової звітності, виробничих ситуацій). Отже, підготовка курсової роботи дасть можливість студенту глибше вивчити основні питання професійного спрямування й на підставі цього робити самостійні висновки і прогнози.

Тематика курсових робіт

1. Аналіз і оцінка сучасної демографічної ситуації в Україні.

2. Міграційні процеси в Україні: характеристика та тенденції розвитку.
3. Управління міграційними процесами та міграційна політика держави.
4. Населення України і його основні демографічні характеристики.
5. Людський капітал України: сучасний стан та динаміка зміни.
6. Зовнішня трудова міграція в Україні: причини та наслідки.
7. Глобалізація: її сутність, розвиток, переваги, недоліки.
8. Актуальні проблеми народжуваності та смертності в Україні в контексті міжнародного досвіду.
9. Демографічна криза в Україні: проблеми, складові, напрями протидії.
10. Демографічні перспективи України.
11. Моделювання і прогнозування міграційних процесів.
12. Прогнозування захворюваності .НІЗ в умовах сьогодення.
13. Гендерні аспекти зайнятості в Україні.
14. Вплив міграції на ефективність функціонування ринку праці
15. Аналіз смертності населення України та різних країн світу.

Модуль 2. Громадське здоров'я.

Передбачається написання курсової роботи «Методика аналізу роботи ЗОЗ» з даної дисципліни.

Кожний студент отримує приклад заповненого звіту ф.20 лікувально-профілактичних закладів Чернівецької області для проведення статистичного аналізу, опанування основної обліково-статистичної медичної документації поліклініки та стаціонару та проведення порівняльної характеристики отриманих даних. Кожен студент на основі запропонованих даних проводить обчислення показників, які наведені нижче.

Основні розділи «Звіту лікувально-профілактичного закладу» (форма №20):

Перелік основних структурних підрозділів ЛПЗ.

Розділ I. Штати закладу на кінець звітного року.

Розділ II. Діяльність поліклініки (амбулаторії), диспансеру, консультації.

Розділ III. Діяльність стаціонару.

Розділ IV. Робота діагностичних відділень:

- рентгенологічного відділення, УЗД, ендоскопічного відділення (кабінету), лабораторії, кабінету функціональної діагностики.

Розділ V. Робота лікувально-допоміжних відділень (кабінетів):

- кабінетів та відділень: променевої терапії, фізіотерапевтичного, ЛФК, рефлексотерапії, патологоанатомічного бюро.

Абсолютні величини представлені у цьому звіті використовуються для розрахунку та подальшого аналізу більшості показників роботи окремих структурних підрозділів ЛПЗ, оцінки його штатного забезпечення, ефективності використання ресурсів.

Отримані дані дозволяють планувати подальшу діяльність амбулаторно-поліклінічних закладів, виявляти недоліки у організації надання медичної допомоги населенню, визначати перспективні напрямки роботи закладу в цілому і його окремих служб.

Написання курсової роботи на прикладі заповненого звіту ф.20 відповідно до переліку:

1. Хотинський район
2. Сторожинецький район
3. Сокирянський район
4. Путильський район
5. Обласна клінічна лікарня
6. Новоселицький район
7. Міська лікарня № 3
8. Міська лікарня № 1
9. Лікарня швидкої медичної допомоги
10. Кіцманський район
11. Кельменецький район
12. Заставнівський район

13. Глибоцький район
14. Герцаївський район
15. Вижницький район

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Приклади ситуаційних задач для самостійної роботи:

1. При аналізі діяльності лікарні виявлено: летальність у хірургічному відділенні становить 4%. Як розцінити цей показник і які управлінські рішення можливі?
2. В області з високим рівнем дитячої смертності планується впровадження програми з вакцинації. Які індикатори слід використати для оцінки ефективності програми?
3. В лікарні за рік проліковано 10 000 хворих, середня тривалість перебування – 15 днів. Визначте середньорічну зайнятість одного ліжка.
4. У регіоні зростає поширеність цукрового діабету. Які пріоритети системи громадського здоров'я слід реалізувати для протидії цьому явищу?
5. До поліклініки звернувся пацієнт із підозрою на туберкульоз. Які організаційні дії має здійснити лікар відповідно до системи протитуберкульозного контролю?
6. У громаді виявлено спалах кишкової інфекції. Хто і як повинен організувати протиепідемічні заходи?
7. В умовах воєнного стану в місті обмежено доступ до медичної допомоги. Які організаційні рішення забезпечать мінімальний рівень доступності?
8. У програмі «Здоров'я нації» передбачено зменшення рівня паління серед підлітків. Які заходи громадського здоров'я є найбільш ефективними для досягнення цієї мети?

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Вербальні методи: лекція, бесіда, розповідь, пояснення, робота з літературою.
2. Наочні методи: ілюстрування, демонстрування, спостереження.
3. Практичні методи: ситуаційні задачі, самостійна робота, пошуково-дослідницька робота.
4. Інтерактивні методи: дискусія, робота в малих групах, мозковий штурм, кейс-метод, ділова гра.

8. МЕТОДИ ТА ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ КОНТРОЛЮ (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

8.1. Форма, порядок, методика та критерії оцінювання поточної навчальної діяльності.

При оцінюванні засвоєння кожної теми модуля студенту виставляються оцінки за чотирибальною (традиційною) шкалою, з використанням прийнятих у БДМУ та затверджених методичною комісією критеріїв оцінювання. При цьому враховуються всі види робіт, передбачених методичною розробкою для вивчення теми. Виставлені оцінки за традиційною шкалою конвертуються у бали в залежності від кількості тем у модулі. Вага кожної теми в модуля має бути однаковою, але може бути різною у різних модулях.

8.2. Форма, порядок, методика та критерії оцінювання індивідуальної самостійної роботи.

Навчальною робочою програмою передбачено написання студентами курсових робіт:

- до Модуля 1. Біостатистика, яка оцінюється мінімально – 6 балів (що відповідає оцінці «3») до максимально – 10 балів (що відповідає оцінці «5»);
- до Модуля 2. Громадське здоров'я яка оцінюється мінімально – 4 бали (що відповідає оцінці «3») до максимально – 8 балів (що відповідає оцінці «5») з їх подальшим захистом

8.3. Умови допуску до складання підсумкового контролю.

До підсумкового модульного контролю допускаються студенти, які відвідали усі передбачені навчальною програмою з дисципліни аудиторні навчальні заняття та одержали на

них позитивні оцінки («5», «4», «3»), а також при вивченні модуля набрали кількість балів, не меншу за мінімальну.

Студенту, який з поважних чи без поважних причин мав пропуски навчальних занять, дозволяється відпрацювати академічну заборгованість до певного визначеного терміну.

8.4. Форма, порядок, методика та критерії оцінювання під час проведення підсумкового контролю.

Підсумковий модульний контроль здійснюється по завершенню вивчення всіх тем модуля на останньому контрольному занятті з модуля.

Оцінка з дисципліни виставляється лише студентам, які виконали всі умови навчальної програми. Кількість балів, яку студент набирає з дисципліни, визначається як сума балів за поточну навчальну діяльність, балів підсумкового контролю з додаванням балів за індивідуальну самостійну роботу.

Заохочувальні бали за рішенням Вченої Ради можуть додаватися до кількості балів з дисципліни студентам, які мають наукові публікації або зайняли призові місця за участь у олімпіаді з дисципліни серед ЗВО України тощо.

Об'єктивність оцінювання навчальної діяльності студентів має перевірятися статистичними методами (коефіцієнт кореляції між поточною успішністю та результатами підсумкового модульного контролю).

Підсумковий контроль: здійснюється по завершенню модуля і включає в себе контроль теоретичних знань, практичних навичок і вмінь. Проводиться в три етапи:

- комп'ютерне тестування;
- письмова відповідь на контрольні запитання;
- усне опитування.

Форма підсумкового контролю успішності навчання.

Форма проведення підсумкового контролю має бути стандартизованою та включати контроль теоретичної та практичної підготовки. Конкретні форми контролю з дисципліни визначаються в робочій навчальній програмі. Максимальна кількість балів підсумкового контролю дорівнює 80 балів. Модульний підсумковий контроль вважається зарахованим, якщо студент набрав не менше 50 балів.

9. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

9.1. Перелік теоретичних питань до підсумкового модульного контролю.

МОДУЛЬ 1. БІОСТАТИСТИКА

1. Теорія та поняття статистичного спостереження, етапи його проведення.
2. Дизайн клінічних та епідеміологічних досліджень.
3. Джерела статистичної інформації.
4. Групування статистичних даних.
5. Статистичні таблиці, їх характеристика, види, правила побудови.
6. Вибіркове спостереження як джерело статистичної інформації.
7. Види статистичного спостереження за часом та повнотою обліку.
8. Методи збирання статистичного матеріалу.
9. Абсолютні дані. Види відносних величин.
10. Графічні методи аналізу даних. Види діаграм, правила їх побудови.
11. Середні величини в клінічних та епідеміологічних дослідженнях, їх види, практичне значення, методи розрахунку.
12. Поняття варіації, її значення. Мінливість параметрів сукупності, методи оцінки.
13. Оцінка вірогідності результатів дослідження. Параметричний критерій оцінки вірогідності Ст'юдента.
14. Обґрунтування випадків використання непараметричних методів оцінки вірогідності. Поняття про пов'язані та незалежні сукупності.
15. Функціональний та кореляційний зв'язок. Види коефіцієнтів кореляції.

16. Регресійний аналіз, коефіцієнт регресії, рівняння регресії.
17. Методи стандартизації, етапи прямого методу стандартизації.
18. Основні правила побудови та аналізу динамічних рядів. Методи вирівнювання динамічних рядів, поняття про екстраполяцію та інтерполяцію.
19. Поняття про ризик в епідеміологічних дослідженнях. Основні фактори ризику, що впливають на здоров'я.
20. Показники ризику, показник відношення шансів, методика розрахунку та оцінки.
21. Основні принципи та положення клінічної епідеміології. Ієрархія доказовості клінічних досліджень.
22. Поняття про нульову гіпотезу. Перевірка статистичної гіпотези. Похибки першого та другого роду.
23. Скринінг. Основні характеристики скринінгових тестів. Специфічність та чутливість скринінгового тесту.
24. Емпіричні та експериментальні епідеміологічні дослідження. «Золотий стандарт» досліджень.
25. Доказова медицина. Історія, основні положення, принципи, області застосування.
26. Типи даних. Поняття про шкали вимірювання.
27. Поняття про систематичні огляди та мета-аналіз.
28. Предмет і завдання медичної статистики. Організація служби медичної статистики в Україні. Електронний документообіг.
29. Завдання інформаційно-аналітичного відділу закладу охорони здоров'я. Поняття про облікову та звітну документацію.
30. Основи підготовки наукової публікації.

Модуль 2. ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я

1. Громадське здоров'я, функції та послуги.
2. Цільові підходи до визначення поняття «здоров'я». Показники здоров'я населення. Тягар хвороб.
3. Провідні групи чинників, що впливають на здоров'я населення, їх класифікація. Епіднадгляд та оцінка стану здоров'я і благополуччя населення.
4. Предмет і зміст демографії, значення демографічних даних для практики охорони здоров'я. Джерела інформації, основні показники.
5. Народжуваність, показники в Україні. Чинники, що впливають на рівень народжуваності.
6. Смертність. Методика обчислення загального та спеціальних показників. Особливості та причини смертності в різних групах населення. Смертність немовлят. Провідні причини, чинники, які впливають на її формування. Медико-соціальні аспекти зниження смертності немовлят.
7. Середня очікувана тривалість життя (СОТЖ), взаємозв'язок з індексом розвитку людського потенціалу (ІРЛП). Тенденції динаміки СОТЖ у різних регіонах світу, окремих країнах і в Україні. Врахування впливу «тягаря хвороб» на СОТЖ.
8. Захворюваність, її медико-соціальне значення. Методи вивчення, їх переваги та можливості. Міжнародна статистична класифікація хвороб, травм і причин смерті, принципи її побудови та значення.
9. Загальна захворюваність, джерела вивчення. Показники загальної захворюваності, особливості серед міського та сільського населення.
10. Інфекційна захворюваність: доцільність спеціального обліку, основні показники.
11. Захворюваність на найважливіші соціально значущі захворювання: перелік нозологічних форм, основні показники.
12. Госпіталізована захворюваність: поняття, основні показники.
13. Захворюваність з тимчасовою втратою працездатності, основні показники.
14. Поняття про типи патології населення. Їх характеристика. Провідні неінфекційні захворювання: хвороби системи кровообігу, злоякісні новоутворення, діабет, хронічні обструктивні хвороби легень, їх медико-соціальне значення.

15. Провідні чинники ризику неінфекційних захворювань: вживання тютюну, алкоголю, низька фізична активність, нераціональне харчування, метаболічні чинники ризику.
16. Туберкульоз як медико-соціальна проблема.
17. ВІЛ-інфекція/СНІД як медико-соціальна проблема.
18. Травматизм, медико-соціальне значення.
19. Фізичний розвиток. Критерії для вивчення біологічного та морфо-функціонального розвитку. Сучасні тенденції показників фізичного розвитку.
20. Інвалідність: основні причини інвалідності, групи інвалідності, чинники, що на неї впливають. Визначення та оцінка показників інвалідності.
21. Міжнародне здоров'я. Біотероризм.
22. Нерівність в здоров'ї населення та його охороні. Виявлення та скорочення.
23. Екологічне громадське здоров'я. Забезпечення захисту здоров'я населення, у т.ч. безпеки довкілля, праці, харчових продуктів.
24. Профілактика та міжсекторальне співробітництво в системі громадського здоров'я. Види профілактики. Профілактичні програми в охороні здоров'я. Скринінг.
25. Промоція здоров'я. Інформаційно-роз'яснювальна діяльність (адвокація) як складова частина медичної профілактики.
26. Комунікація та соціальна мобілізація в інтересах здоров'я.
27. Завдання та зміст роботи центрів громадського здоров'я, їх структурних підрозділів з профілактики та формування здорового способу життя, взаємодія з іншими закладами охорони здоров'я.
28. Морально-етичні аспекти втручання в охороні здоров'я.
29. Інформатизація громадського здоров'я. Медичні інформаційні системи.
30. Забезпечення стратегічного керівництва в інтересах здоров'я і благополуччя.

9.2. Перелік практичних завдань та робіт до підсумкового модульного контролю.

МОДУЛЬ 1. БІОСТАТИСТИКА

Перелік практичних завдань та робіт для підсумкового модульного контролю

Задача 1.

Серед чоловічого населення, з них 6327 осіб, за N рік зареєстровано: гострий отит 30; ангіна - 15; фурункули - 40; мастодит - 16; інші - 40. Всього класу -141. Розрахувати інтенсивний і екстенсивний показники захворюваності та відобразити результати графічно.

Задача 2.

При вивченні фізичного розвитку хлопчиків 9 років отримані такі дані:

Обхват грудей	Кількість осіб
56	15
57	11
58	14
59	19
60	20
61	14
62	11
63	6

Обчислити середнє значення методом переміщень і методом моментів; середньоквадратичне співвідношення; коефіцієнт варіації.

Задача 3.

При вимірюванні артеріального тиску у чоловіків 30 років отримані такі результати:

Тиск в мм рт.ст.	Кількість респондентів
124	9
125	10
126	15
127	17
128	22
129	20

130	19
131	18

Визначити середній артеріальний тиск (методом зміщення і моментів).

Задача 4.

Розрахувати коефіцієнт регресії приросту маси тіла дівчаток 14 років, якщо при обробці варіаційного ряду отримано такі дані: δy (вага) = 7,04; δx (зростання) = 6,40; g_{xy} = 0,72.

Задача 5.

Серед населення 18 - 19 років із загальною чисельністю 410 осіб у місті N за рік зареєстровано 350 захворювань, у тому числі:

1. Інфекційні хвороби - 99.
2. Травм - 36.
3. Хвороби вуха, горла, носа - 84.
4. Захворювання органів травлення - 23.

Визначити рівні та структуру захворюваності зазначеної групи населення на перелічені захворювання.

Задача 6.

Серед населення 18 - 19 років із загальною чисельністю 410 осіб у місті N за рік зареєстровано 350 захворювань, у тому числі:

1. Інфекційні хвороби - 99.
2. Травм - 36.
3. Хвороби вуха, горла, носа - 84.
4. Захворювання органів травлення - 23.

Визначити рівні та структуру захворюваності зазначеної групи населення на перелічені захворювання.

Задача 7.

Провести статистичну обробку динамічного ряду. Наявність кількості ліжок у лікарні ЕМД.

2001 - 1850;
2002 - 1900;
2003 рік - 1700;
2004 - 1800.

Задача 8.

Визначити результати лікування хворих у стаціонарі за наявності таких даних:

- звільнено з одужанням - 800 осіб;
- виписано з поліпшенням - 400 чол.;
- звільнено без змін - 80 чол.;
- загинуло – 30 осіб;

Всього проліковано 13 100 осіб. Назвіть синоніми екстенсивного показника.

Задача 9.

Розрахувати коефіцієнт кореляції, похибку коефіцієнта кореляції, достовірність кореляції.

Площа міста % перенаселених квартир Смертність від туберкульозу У районах міста на 10 тис. населення

Район	% перенаселених квартир	Смертність від туберкульозу в районах міста на 10 тис. населення
A	7	11.0
B	12	16.0
C	17	16.0
D	22	18.0
E	27	20.0
F	33	24.0

G	32	37.0
---	----	------

Задача 10.

Розрахувати коефіцієнт регресії ваги на зріст і зростання на масу, якщо відомо, що середній зріст хлопчика 8 років становить 124,5 см, середня маса - 24,88 кг. ($r_{xy} = 0,74$; $\delta x = 5,32$; $\delta y = 2,96$).

Задача 11.

Провести статистичну обробку динамічного ряду. Розрахувати зміну народжуваності в районі N за 5 років.

2005 рік - 12%;

2006 рік - 15%;

2007 рік - 14%;

2008 рік - 16%;

2009 рік - 17% о.

Задача №12

Серед чоловічого населення Н., чисельністю 6000 осіб, за № рік зареєстровані такі захворювання:

№	Назва захворювання	Кількість захворювань	Показники	
			Інтенсивний на 1000 населення	Екстенсивний у%
1.	Кон'юнктивіт	184		
2.	Катаракта	32		
3.	Глаукома	6		
4.	Інше	144		
	Усього по класу	366		

Розрахувати: інтенсивні та екстенсивні показники захворюваності та результати відображаються графічно.

Задача 13.

Розрахувати ранговий коефіцієнт кореляції, похибку коефіцієнта кореляції, ймовірність кореляції.

Район	% перенаселених квартир	Смертність від туберкульозу на 10 тис. жителів
A	14	1
B	13	1
C	9	2
D	8	3
E	6	5
F	5	6
G	4	7
J	3	10
I	2	11

Задача 14.

Розрахувати середню захворюваність населення на туберкульоз у місті Н., якщо показники по району були такими:

Область	Захворюваність (у %)	Чисельність населення
A	0.8	70,000
B	0.9	70,000
C	0.7	60,000

Задача 15.

При дослідженні процентного вмісту гемоглобіну в крові хворих на гіпертонічну хворобу були отримані такі дані:

% гемоглобіну	Кількість досліджуваних
80	7
81	12
82	15
83	17
84	16
85	14
86	11
87	8

Визначити середній відсоток гемоглобіну (методом змішування, а також стандартне відхилення).

Модуль 2. ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я

Задача 1.

Необхідно оцінити динаміку народжуваності населення в Н-му районі. Які необхідні для цього дані? Як їх одержати? Які показники необхідно вираховувати? Як зареєструвати народження дитини?

Задача 2.

Необхідно оцінити динаміку смертності немовлят в Н-му районі. Які дані і з яких документів для цього будуть використані? За якою методикою проводяться необхідні розрахунки? Як оцінити одержані результати? Чи можна їх відобразити графічно?

Задача 3.

Необхідно оцінити динаміку смертності в Н-му районі від провідних причин. Які дані та з яких облікових документів треба використати? Які показники необхідно вираховувати? Як реєструється смертність?

Задача 4.

Сьогодні для оцінки відтворення населення використовуються показники природнього приросту. З яких документів їх одержати? Як відобразити ці показники графічно? Як оцінити відтворення населення за показниками природнього приросту?

Задача 5.

В інфекційне відділення направлений хворий з підозрою на дизентерію. Які документи треба оформити? На підставі яких документів (як, де і коли) аналізується інфекційна захворюваність населення?

Задача 6.

Лікар запідозрив у пацієнта злоякісну пухлину. Де і ким проводиться спостереження за хворим? Де і як проводиться аналіз онкозахворюваності? Які документи будуть при цьому заповнюватися?

Задача 7.

Лікар виявив у себе на дільниці 6 хворих ревматизмом. Як будуть вони реєструватися лікарем, де буде проводитися їх подальше обстеження? Як оцінити ефективність спостереження за ними?

Задача 8.

Для порівняння роботи двох лікувально-профілактичних закладів групі лікарів доручено вивчити загальну смертність у районі діяльності цих лікарень. Які дані для цих цілей будуть потрібні, їх джерела? Які показники необхідно обчислити?

Задача 9.

Групі студентів доручено вивчити і порівняти смертність немовлят у двох сільських районах. Які дані будуть використані, їх джерела та які показники необхідно обчислити?

Задача 10.

Групі лікарів доручено вивчити та порівняти народжуваність у двох сільських районах. Які дані будуть використані, їх джерела та які показники необхідно обчислити?

Задача 11.

Лікарю доручено провести поглиблений аналіз захворюваності з тимчасовою непрацездатністю на промисловому підприємстві. Які дані для цього будуть використані, їх джерела та які показники треба врахувати?

Задача 12.

Студентам доручили узагальнено вивчити захворюваність з тимчасовою втратою працездатності. Які дані будуть використані та які показники необхідно врахувати? (задача 18).

Задача 13.

Під час комплексного медичного огляду 20 тис. населення виявлено 12600 захворювань. Які показники у даному випадку можна врахувати? Які використовуються для цього документи? Як оцінити результат?

Задача 14.

На промисловому підприємстві 1800 робітників. У 2000 році зареєстровано 1260 захворювань, у зв'язку з чим втрачено 1080 робочих днів. Вказати, які показники можна визначити за цими даними, в який розділ вивчення захворюваності входить цей вид захворюваності та з яких документів можна одержати необхідні дані? Як оцінити результати?

Задача 15.

В місті Н. чисельність населення складає 200 тис. чоловік. Серед них у віці 60 років та старше 68 тис. чоловік. Всього за рік померло 1500 чоловік, в т.ч. у віці 60 років та старше – 900. Які показники тут можна врахувати? Які документи видаються на померлих осіб? Чи можна визначити захворюваність населення за даними смертності?

Задача 16.

У лікарні на 100 ліжок у 2000 р. лікувалось 2000 хворих, якими було зайнято 34000 ліжко-днів. Які показники тут можна визначити? В аналізі якого розділу звіту лікувально-профілактичного закладу вони використовуються?

Задача 17.

В поліклініці за рік зареєстровано 60000 відвідувань до дільничних терапевтів, в тому числі із своїх дільниць – 6000, на дому – 2400, із них на своїх дільницях – 2300. Які показники можна визначити за наявності цих даних? В який розділ звіту лікувально-профілактичного закладу вони можуть бути включені? Які ще показники можуть бути внесені в даний розділ звіту та як їх оцінити?

Задача 18.

В лікарні на 200 ліжок було проведено хворими 65000 ліжко-днів. Які показники тут можна обчислити та до якого розділу звіту лікувально-профілактичного закладу вони відносяться? Дати їм оцінку.

Задача 19.

У місті Н. 150 тис. населення. В 2000 р. було вперше виявлено 210 випадків злоякісних пухлин. Який показник на підставі цих даних можна обчислити та як його оцінити? У якому розділі звіту лікувально-профілактичного закладу дається характеристика цього показника? До якого розділу захворюваності він відноситься? Який документ заповнюється дільничним лікарем на вперше виявлених хворих?

Задача 20.

В місті Н. 200 тис. чоловік В 2000 році вперше зареєстровано 220 випадків туберкульозу. Який показник можна визначити при наявності цих даних та до яких величин він відноситься? В якому додатку до звіту лікувально-профілактичного закладу дається характеристика цього показника? До якого розділу обліку захворюваності він належить? Який документ заповнюється дільничним лікарем на вперше виявлених хворих? Назвіть синоніми інтенсивного показника?

Задача 21.

В місті Н. 20 тис. чоловік. Визначити число штатних лікарських посад терапевтів необхідних для забезпечення амбулаторно-поліклінічної допомогою. Перерахувати основні функціональні обов'язки дільничного терапевта.

Задача 22.

На комплексному медичному огляді у 20 тис. осіб виявлено 12600 захворювань. Визначити коефіцієнт патологічної ураженості оглянутого населення. В чому відмінність цього показника від показників власно захворюваності та хворобливості населення?

Задача 23.

В лікарні на 200 ліжках в 2000 році було проведено хворими 65000 ліжко-днів. Визначити середню тривалість роботи ліжка за рік. Як оцінити визначений показник? З яких документів можна отримати наведені дані?

Задача 24.

У поліклініці за рік зареєстровано 60 тис. відвідувань до дільничного лікаря-терапевта. Втому числі зі своїх дільниць – 50 тис., на дому – 24 тис., в тому числі на своїх дільницях – 22 тис. Визначити показник дільничності в обслуговуванні хворих на дому та у поліклініці.

Задача 25.

У дільничного лікаря-терапевта за рік було зареєстровано 8726 відвідувань. Дайте оцінку навантаженню лікаря з урахуванням функції лікарської посади. Де реєструються відвідування? Чи можна цей показник використовувати для оцінки «трудової участі» лікаря при бригадній формі роботи?

10. СХЕМА НАРАХУВАННЯ ТА РОЗПОДІЛУ БАЛІВ

При оцінюванні засвоєння кожної теми модуля студенту виставляються оцінки за чотирибальною (традиційною) шкалою, з використанням прийнятих у БДМУ та затверджених методичною комісією критеріїв оцінювання. При цьому враховуються всі види робіт, передбачених методичною розробкою для вивчення теми. Виставлені оцінки за традиційною шкалою конвертуються у бали в залежності від кількості тем у модулі. Вага кожної теми в модуля має бути однаковою, але може бути різною у різних модулях.

Інформація щодо розподілу балів, які присвоюються здобувачам вищої освіти під час вивчення навчальної дисципліни з примітками:

- про максимальну і мінімальну кількість балів за вивчення модуля;

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «5», на кількість тем у модулі з додаванням балів за індивідуальну роботу та балів за підсумковий модульний контроль:

Максимальна кількість балів за вивчення модуля	Кількість балів	
	Модуль 1	Модуль 2
Максимальна кількість балів, що відповідає оцінці «5» помножена на кількість	10 x 11 = 110	8 x 14 = 112
Максимальна кількість балів за ІРС	10	8
Максимальна кількість балів за ПМК	80	80
Максимальна кількість балів за вивчення модуля	200	200

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «3», на кількість тем у модулі з додаванням балів за індивідуальну роботу та балів за підсумковий модульний контроль:

Мінімальна кількість балів за вивчення модуля	Кількість балів	
	Модуль 1	Модуль 2
Мінімальна кількість балів, що відповідає оцінці «3» помножена на кількість занять	6,5 x 11 = 71,5	5 x 14 = 70
Мінімальна кількість балів за ІРС	6	4
Мінімальна кількість балів за ПМК	50	50
Мінімальна кількість балів за вивчення модуля	127,5	124

- про конвертацію балів у традиційні оцінки «5», «4», «3», «2» при засвоєнні теми модуля:

Традиційна оцінка	Конвертація у бали	
	Модуль 1	Модуль 2
«5»	10	8
«4»	8,5	6,5
«3»	6,5	5
«2»	0	0

Кількість балів з дисципліни, яка нарахована студентам, конвертується в **4-ри бальну (традиційну)** шкалу таким чином:

Бали з дисципліни	Оцінка за 4-ри бальною шкалою
від 180 до 200	«5»
від 150 до 179	«4»
від 120 до 149	«3»
менше 120	«2»

- про мінімальну кількість балів для допуску до підсумкового модульного контролю (ПМК);

Номер модуля, кількість навчальних годин/кількість кредитів ECTS	Кількість змістових модулів, їх номери	Кількість практичних занять	Конвертація у бали традиційних оцінок					Мінімальна кількість балів
			Традиційні оцінки				Бали за виконання індивідуального завдання	
			«5»	«4»	«3»	«2»		
Модуль 1 60 / 2	1-2	11	10	8,5	6,5	0	10/8/6	71,5
Модуль 2 90 / 3	1-2	14	8	6,5	5	0	8/6/4	70

- про мінімальну кількість балів за складання модульного контролю.

Мінімальна кількість балів за складання модульного контролю	Кількість балів	
	Модуль 1	Модуль 2
Мінімальна кількість балів, що відповідає оцінці «3» помножена на кількість занять	6,5 x 11 = 71,5	5 x 14 = 70
Мінімальна кількість балів за ІРС	6	4
Мінімальна кількість балів за ПМК	50	50
Мінімальна кількість балів яку може набрати студент за модуль	127,5	124

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

11.1 Нормативне забезпечення викладання дисципліни:

- Закон України «*Основи законодавства України про охорону здоров'я*» (1992 р.) — базовий акт медичного права, що регламентує організацію охорони здоров'я, права пацієнтів, відповідальність медзакладів, етичні та деонтологічні аспекти
- Закон України «*Про систему громадського здоров'я*» (№ 2573-IX від 06.09.2022) — встановлює принципи побудови системи громадського здоров'я: законність, справедливість, мінімізація шкоди, міжгалузеве співробітництво тощо
- *Нормативні акти у сфері санітарно-епідеміологічного благополуччя:*
 - Закон «Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення» (1994)
 - Закон «Про захист населення від інфекційних хвороб» (2000)
 - Закон «Про протидію туберкульозу» (2001)
 - Закон «Про протидію поширенню ВІЛ-інфекції» (1991)
 - Постанова КМУ № 893 (2011) – «Правила санітарної охорони території України»

11.2 Методичне забезпечення лекцій:

- Конспекти лекцій.
- Презентації лекцій
- Навчальний посібник для практичних занять.
- Навчальний посібник для самостійної роботи студентів.

11.3 Методичне забезпечення практичних занять:

- Методичні розробки
- Методичні вказівки
- Ситуаційні задачі для поточного контролю знань.
- Ситуаційні задачі для підсумкового контролю знань.

11.4 Методичне забезпечення самостійної роботи:

- Методичні вказівки для самостійної роботи студента
- Тестові питання до тем практичних занять

11.5 Методичне забезпечення проведення підсумкового контролю:

- Тестові питання підсумкового модульного контролю.
- Перелік теоретичних питань до підсумкового модульного контролю
- Задачі для підсумкового контролю знань.

11.6 Навчально-інформаційне та ілюстративне забезпечення:

- Стенди,
- Сайт кафедри,
- Електронні навчальні матеріали на Електронній освітній платформі БДМУ

11.7 Навчально-технічне забезпечення:

- Мультимедійний проектор,
- Ноутбук

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

12.1 Основна (базова):

1. Біостатистика: підручник / Грузева Т. С., Лехан В. М., Огнєв В. А. та ін.; за заг. ред. Грузевої Т. С. Вінниця: Нова Книга, 2020. 384 с.
2. Громадське здоров'я: підручник / Грузева Т. С., Лехан В. М., Огнєв В. А. та ін.; за заг. ред. Грузевої Т.С. Вінниця : Нова Книга, 2022.
3. Громадське здоров'я: підручник для студ. вищих мед. навч. закладів./В.Ф.Москаленко, О.П. Гульчій, Т. С. Грузева та ін.; за заг. редакцією В.Ф.Москаленка - Вид. 3 – Вінниця: «Нова книга», 2013. – 560 с.
4. Біостатистика: підручник / Кашуба М.О., Корда М.М. - Київ: Укрмедкнига, 2024. 708 с.

5. Соціальна медицина і організація охорони здоров'я: підручник./В.Ф.Москаленко, О.П. Гульчій, Л.О.Литвинова та ін.; за заг.редакцією В.Ф.Москаленка - Київ: «КНИГА - ПЛЮС», 2010. – 328 с.

12.2 Допоміжна:

1. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року. Указ президента України від 30.09.2019 № 722/2019. Прийняття від 30.09.2019
<https://zakon.rada.gov.ua/go/722/2019>.
2. Біостатистика: навчально-методичний посібник / Бабієнко В. В., Мокієнко А. В., Левковська В. Ю. - Одеса : Прес-кур'єр, 2022. 180 с.
3. Kaplan, Inc. Step 1. Lecture Notes. Kaplan Medical, 2018. 2567 р. 3. Населення України. Демографічний щорічник. К.: Держкомстат України. (режим доступу: www.ukrstat.gov.ua).
4. Щорічна доповідь про стан здоров'я населення, санітарно-епідемічну ситуацію та результати діяльності системи охорони здоров'я України. МОЗ України, ДУ «УІСД МОЗ України». Київ, 2020. 516 с.
5. Л.Й. Власик, Н.О. Рингач. Монографія. Основні неінфекційні захворювання: фактори ризику та технології запобігання - Чернівці: БДМУ, 2024.-166 с.
6. Збірник тестових завдань до державних випробувань з гігієни, соціальної медицини, організації та економіки охорони здоров'я. Навч.посібник. – Вінниця: Нова книга, 2012 – 200 с.
7. Статистичний аналіз даних : навчальний посібник / Т. М. Паянок, Т. М. Задорожня. Ірпінь: Університет державної фіскальної служби України, 2020. 312 с.
8. Бондаренко Я.С. Посібник до вивчення дисципліни “Статистичний аналіз даних” / Я.С. Бондаренко, С.В. Кравченко. Д: Ліра, 2018. 40 с.
9. Oxford Textbook of Global Public Health, 6 edition. Edited by Roges Detels, Martin Gulliford, Quarraisha Abdool Karim and Chorh Chuan Tan. Oxford University Press, 2017. 1728 р.
10. Статистичний аналіз даних: навчальний посібник / Т. М. Паянок, Т. М. Задорожня. Ірпінь: Університет державної фіскальної служби України, 2020. 312 с.
11. Основи медичної статистики та проведення комп'ютерного статистичного аналізу даних статистичними програмами [Текст]: навч.-метод. посіб.: [у 4 ч.] Ч. 1: Порівняння середніх, дисперсійний аналіз / М. М. Корда, М. О. Кашуба. Тернопіль : ТНМУ: Укрмедкнига, 2021. 119 с.
12. Основи медичної статистики та проведення комп'ютерного статистичного аналізу даних статистичними програмами [Текст]: навч.-метод. посіб. : [у 4 ч.] Ч. 2: Кореляція та регресія / М. М. Корда, М. О. Кашуба. Тернопіль : ТНМУ :Укрмедкнига, 2022. 211 с.

12.3 Інформаційні ресурси:

- Всесвітня організація охорони здоров'я www.who.int
- Кохрейнівський центр доказової медицини www.cebm.net
- Кохрейнівська бібліотека www.cochrane.org
- Національна медична бібліотека США – MEDLINE. www.ncbi.nlm.nih.gov/PubMed
- Канадський центр доказів в охороні здоров'я www.cche.net
- Центр контролю та профілактики захворювань www.cdc.gov
- Центр громадського здоров'я МОЗ України www.phc.org.ua
- Українська база медико-статистичної інформації «Здоров'я для всіх»:
<http://medstat.gov.ua/ukr/news.html?id=203>
- Журнал British Medical Journal www.bmj.com
- Журнал Evidence-Based Medicine www.evidence-basedmedicine.com
- <https://eosvita.bsmu.edu.ua>
- www.who.int
- <https://www.who.int/europe/home?v=welcome>
- www.cebm.net
- www.cochrane.org

- www.ncbi.nlm.nih.gov/PubMed
- www.cche.net
- www.cdc.gov
- www.phc.org.ua
- <http://medstat.gov.ua/ukr/news.html?id=203>
- www.bmj.com
- www.evidence-basedmedicine.com